2019 yılı 20. yüzyıl tarihinde birkaç önemli olayın yuvarlak sayılı yıldönümü oluyor. Ocak ayı başında Küba devriminin 60. yılı bulunuyor. Ardından 1919'da Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in öldürülmesinin 100. yılı ve Alman devriminin yenilgisi geliyor. Paris Komünü'nden daha önemli bir devrim deneyimidir ama bugüne kadar fazla ilgilenen bulunmadı. Ardından Berlin Duvarı'nın ve Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalist rejimlerin çöküşünün 30. yılı geliyor. Yine bu dönemde İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasının 80. yılı da bulunuyor.

Küba devriminin yıldönümüne az kaldı ve yine Fidel Castro ile Che Guevara'nın fotoğraflarının paylaşılmasının ötesinde pek bir şey görmeyeceğiz.

Che Guevara'nın hayatı çerçevesinde Küba devrimini **Che Guevara – Kısa Uzun Bir Hayat** kitabında anlatmıştım. Bu devrimle ilgili güncel iki soru bulunuyor.

Birincisi: başarılı devrim denilince akla sadece 1917 Sovyet devrimi geliyor ama nedense Küba gelmiyor? Burada devrimin gerçekleştiği yoldan söz etmiyorum. Bu bir kereye özgüdür ve tekrarlanamaz. Nasıl 1917 Ekim devrimi tekrarlanamadıysa aynısı Küba devrimi için de geçerlidir.

Küba devriminde de bütün devrimler gibi uzun bir hazırlık, başarısız teşebbüsler dönemi vardır. Küba devrimi 26 Temmuz 1953'te Fidel Castro'nun da aralarında bulunduğu bir grubun Moncado kışlasına saldırmasıyla başlar. Saldırı başarısızlıkla sonuçlanır. Saldırı belirli bir hazırlık ve örgütlenmenin sonucudur. Başarısızlığa rağmen örgütlenme çalışması sürer.

Burada önemli olan devrimin gerçekleşme yöntemi değil, uzun bir hazırlığa dayanmasıdır.

Küba devrim tarihini ülkenin kuruluşundan başlayarak ve özellikle 1953 sonrasında inceleyene rastlamadım. Sanılıyor ki devrim 82 gerillanın gemiyle Küba'ya çıkarma yapması ve verdikleri ağır kaybın ardından Sierra Maestra dağlarında üslenmesiyle başlamıştır.

İkincisi, Küba kapitalist bir ülkedir ama devrimde işçi sınıfının öncü rolünü aramayın, bulamazsınız. Sosyalist Parti adını taşıyan komünist partisini de aramayın, bulamazsınız. Küba devrimi komünist partisi önderliği olmadan gerçekleşmiş ilk sosyalist devrimdir. Devrimin önder örgütü 26 Temmuz Hareketi'dir. Öğrenciler, aydınlar, sendikalar dışındaki işçiler (sendikalar Sosyalist Parti'nin etkisindedir), yoksul ve küçük köylülük içinde örgütlüdür. Gerillalar Sierra Maestra'ya çıktığında ülkenin ikinci büyük kenti Santiago de Cuba'da Frank Pais yöneticiliğinde başarısız bir ayaklanma düzenlenir.

Sierra Maestra da küçük köylülüğün toprak talebiyle yıllardan beri mücadele verdiği bir bölgedir.

Kapitalist bir ülkede toprak sorunu mu olurmuş derseniz, somutu incelemeden kolay genelleme yapıyorsunuz derim. Küba ve Latin Amerika ülkelerinde –hepsi bağımlı kapitalist ülkelerdir- 1960'lı yıllarda toprak talebi devrimin ayrılmaz bileşeniydi. Çünkü latifundista adı verilen ve kapitalist tarım yapılan büyük çiftlikler vardı. Küçük köylüler bu çiftliklerden toprak kiralayarak üretim yapıyorlar ve kıt kanaat geçiniyorlardı. Hepsinin toprak talebi vardı. Küba devriminin ardından kapitalist bir ülkede toprak reformu bu nedenle yapılır. Bu ülkede toprak reformunun nedeni feodal kalıntılar değildir.

Küba'nın 20. yüzyıl başındaki bağımsızlık savaşı Türkiye'ninkine hiç benzemez. Bu savaşta hayatını kaybeden Jose Marti, Mustafa Kemal'e hiç benzemez. Marti yoruma gerek bırakmayacak kadar açık solcudur. Bu nedenle Küba'nın iki ulusal kahramanından birisi Marti'dir, diğeri Che'dir. Fidel ölmeden önce ulusal kahraman olarak anılmamasını istemiştir ve bu nedenle de Marti ve Guevara gibi her tarafta büstü yoktur.

26 Temmuz Hareketi sosyalist bir hareket değildi. Moncada saldırısının ardından hapse atılan ve mahkemede **"Tarih Beni Beraat Ettirecektir"** savunmasını yapan Castro'nun bu kitabını okuyun, içinde sosyalizme rastlayamazsınız. 26 Temmuz ulusal ve bağımsızlıkçı bir harekettir. Devrimin ardından toprak reformu ve Batista yanlılarının mülklerine el konulmasına karşı ABD'nin gösterdiği büyük tepki sonucunda SSCB'ye yönelir, giderek sosyalistleşir. Amaçlarını gerçekleştirme yollarının hepsi kapatılmışsa, açık kalan tek yoldan gidilecektir.

Küba devrimi komünistlerin önderlik etmediği, sonradan komünist olanların daha öncekileri deyim yerindeyse yuttuğu, bünyesinde erittiği bir devrimdir. İşçi sınıfı önderliği olmadan da geniş

bir cephe ile sosyalist devrim yapılabileceğinin örneğidir.

Komünistlerin Küba devrim tarihini ayrıntılı öğrenmekten sürekli uzak durmalarını bu nedenle anlamak mümkündür, bu devrim kafalarındaki şemaya hiç ama hiç uymuyor.

Kafalarındaki geçerli tek şemanın ülkesi, SSCB 1991'de tarihe karıştı ama Küba halen yaşıyor.

Bunu nasıl becerdiğini, nasıl zorluklardan geçtiğini, yaptığı değişiklikleri ilgili kitapta anlatmıştım.